

การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน  
ที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะ  
และความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย  
ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

A STUDY ON THE EFFECTS OF PROBLEM-BASED LEARNING ACTIVITIES  
ON THE ABILITY OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION STUDENTS  
TO DESIGN PROJECTS FOR PROMOTING HEALTH AND SAFETY  
IN EARLY CHILDHOOD

คันธรส ภาพล<sup>1\*</sup>

Khantharot Papol<sup>1\*</sup>

Received : 29 May 2025

Revised : 25 August 2025

Accepted : 28 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมดังกล่าว ปัญหาที่ใช้เป็นฐานมาจากสถานการณ์จริงเกี่ยวกับสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย นักศึกษานำกระบวนการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย (1) ระบุปัญหา (2) วิเคราะห์ประเด็นปัญหา (3) ตั้งสมมติฐาน (4) สืบค้นข้อมูล (5) ออกแบบโครงการ (6) นำเสนอและอภิปราย ไปประยุกต์ในการออกแบบโครงการอย่างเป็นระบบ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้จากดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความเที่ยงสูง (แอลฟาของครอนบาค = 0.89) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

<sup>1</sup> คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

<sup>1</sup> Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

\* Corresponding Author's E-mail: kxantharot@vru.ac.th

ที่อยู่ในระดับมาก และสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการออกแบบโครงการและสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**คำสำคัญ:** การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน / ความสามารถในการออกแบบโครงการ / นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

### ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) examine the effects of Problem-Based Learning (PBL) activities on the ability of early childhood education students to design projects for promoting health and safety in early childhood, and 2) to investigate students' satisfaction with the activities. The problems were based on real situations related to health and safety of young children. Students applied the PBL process, which consisted of 1) problem identification, 2) problem analysis, 3) hypothesis formulation, 4) research and inquiry, 5) project design, and 6) presentation and discussion, to systematically design the projects. The sample consisted of 30 first-year students in the Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, during the first semester of the 2024 academic year. They were selected through Cluster Sampling. The research instruments included a project design ability assessment form, a satisfaction questionnaire has high precision (Cronbach's alpha = 0.89) and pre-test and post-test knowledge assessments. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test

The results revealed that: 1) students' ability to design projects for promoting health and safety in early childhood after participating in Problem-Based Learning activities was at a high level and significantly higher than before the activities at the .05 level, and 2) students' satisfaction with the Problem-Based Learning activities was at a high level. These findings demonstrated that Problem-Based Learning effectively enhanced students' project design skills and promoted learning satisfaction.

**Keywords:** Organizing problem-based learning activities / Ability to design projects / Student in the field of early childhood education

## บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่สมองมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและมีความสามารถในการเรียนรู้สูงสุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมในระดับปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (กรมอนามัย, 2565) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านสุขภาวะและความปลอดภัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ได้เน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงผ่านกิจกรรมที่สร้างเสริมทักษะชีวิต โดยเฉพาะในเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ครูปฐมวัยในอนาคตจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมหรือโครงการที่มีความเหมาะสมต่อบริบทของเด็กแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สามารถดูแล ส่งเสริม และป้องกันปัญหาด้านสุขภาวะและความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยให้นักศึกษาเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้และลงมือออกแบบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Savery, 2006) วิธีการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะวิชาชีพของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย และสามารถออกแบบโครงการที่ตอบสนองต่อปัญหาเหล่านั้นได้อย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบ (Hmelo-Silver, 2004) สอดคล้องกับ วรรณดี วงศ์สวัสดิ์ (2561) ที่ได้ศึกษาพบว่า แม้นักศึกษาครูจะมีความรู้ด้านสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็ก แต่กลับขาดความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้นั้นเข้าสู่การออกแบบกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเกิดคำถามว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจะสามารถพัฒนาความสามารถในด้านดังกล่าวได้เพียงใด และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนในรายวิชาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยตลอดจนศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในอนาคตต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนา ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 62 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน จากประชากรดังกล่าว โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการเลือก โดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน เลือก 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนา จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน จำนวน 7 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำ และแบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการออกแบบฯ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) มีจำนวน 20 ข้อ

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีจำนวน 10 ข้อ

### การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนา จำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนา จำนวน 1 ชุด ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นตามหลักการออกแบบการวัดตัวแปร (Measurement design) โดยแบบสอบถามดังกล่าวได้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำ เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 7 ข้อ และแบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการออกแบบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) มีจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 2 เกณฑ์มาตรฐานค่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนาในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ (ตั้งแต่วิธีที่ 1 ถึง 5) โดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ (dual-response format) (Withkin, 1984 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2562)

ตอนที่ 3 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสนา มีจำนวนด้านละ 5 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์ปัญหา 2) ด้านการออกแบบโครงการ 3) ด้านการสื่อสารและการนำเสนอ

4) ด้านการทำงานเป็นทีม จำนวนข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย มีจำนวน 10 ข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับนิยาม เชิงปฏิบัติการ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) จำนวน 5 ท่าน โดยมีเกณฑ์พิจารณาข้อรายการที่มีคุณภาพและใช้ได้ คือ จะต้องมียาค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) ผลการพิจารณา พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้จริงทุกข้อ และพบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำตามเกณฑ์ของ Nunnally (1967) ที่กำหนดให้มียาค่ามากกว่า 0.70

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย นำมาเสนอแนะสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัย

#### การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Design) เป็นการทดลองกับตัวอย่างกลุ่มเดียว วัดความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) ดังนี้

| กลุ่มตัวอย่าง | ทดสอบ<br>ก่อนการจัดกิจกรรม | การจัดกิจกรรม<br>การเรียนรู้<br>โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน | ทดสอบ<br>หลังการจัดกิจกรรม |
|---------------|----------------------------|----------------------------------------------------|----------------------------|
| E             | O <sub>1</sub>             | X                                                  | O <sub>2</sub>             |

ความหมายของสัญลักษณ์

- E หมายถึง กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง
- O<sub>1</sub> หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดกิจกรรม (Pretest)
- X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- O<sub>2</sub> หมายถึง การทดสอบหลังการจัดกิจกรรม (Posttest)

#### ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นและเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามขั้นตอนดังนี้

##### ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน

ผู้วิจัยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พร้อมเตรียมแบบประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง

## ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมนักศึกษาก่อนดำเนินการสอน

2.1 ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ก่อนเรียนกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้เวลา 2 ชั่วโมง (สัปดาห์แรก) ก่อนการเรียนการสอนจริง

2.2 ผู้วิจัยแนะนำวิธีการศึกษา พร้อมทั้งแจ้งจุดประสงค์และเงื่อนไขในการศึกษา ให้กลุ่มตัวอย่างทราบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการและเป้าหมายของการศึกษา

## ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการสอน

ดำเนินการสอนนักศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 4 แผน โดยใช้ 1 แผนต่อครั้งที่สอน มีเนื้อหา ดังนี้ ปัญหาสุขภาวะเด็กปฐมวัยและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย กระบวนการออกแบบโครงการ การสื่อสารและการนำเสนอ การทำงานร่วมกันเป็นทีม การแบ่งหน้าที่ในทีม ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหา วางแผน ออกแบบกิจกรรม การประชุมระดมสมองและการตัดสินใจ ร่วมกันการประเมินผลงานกลุ่มและสะท้อนผลการทำงาน โดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที และในระหว่างการสอน แต่ละสัปดาห์ผู้วิจัยได้ติดตามและประเมินความสามารถในการออกแบบโครงการของในกลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

3.1 ระบุปัญหา (Problem Identification) ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์จริงของปัญหาในปัจจุบันเกี่ยวกับสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย จากนั้นให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มกัน วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา

3.2 กำหนดประเด็นปัญหา (Problem Analysis) นักศึกษาทำงานร่วมกัน ในการกำหนดแนวทาง ประเด็นปัญหาในการแก้ปัญหาพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัยจากสาเหตุที่ได้วิเคราะห์

3.3 ตั้งสมมติฐาน (Hypothesis & Learning Issues) นักศึกษาตั้งสมมติฐานเบื้องต้นในการแก้ปัญหาพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย ค้นหาประเด็นที่ต้องศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม

3.4 สืบค้นข้อมูล (Research and Inquiry) นักศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นที่ตรงกับการแก้ปัญหา

3.5 ออกแบบโครงการ (Project Design) นักศึกษาแต่ละกลุ่มออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย

3.6 นำเสนอและอภิปราย (Presentation & Feedback) นักศึกษานำเสนอโครงการที่ออกแบบในการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยรับฟังและให้ข้อเสนอแนะ

## ขั้นที่ 4 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินทั้งหมด แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะ

และความปลอดภัยของนักศึกษา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อนำไปสู่การสรุปข้อเสนอแนะและแนวทางในการนำไปใช้ในทางปฏิบัติต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความสามารถของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้แบบประเมินความสามารถของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้กับนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นตัวอย่างวิจัย เป็นระยะเวลา 4 ครั้ง ครั้งละ 4 ชั่วโมง
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลความสามารถของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้แบบประเมินความสามารถของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย และเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดกรอบการวิเคราะห์ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ปฐมวัยที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย ตามการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย นำมาจำแนกข้อมูลและประมวลผลให้เป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์หำร้อยละ การแจกแจงความถี่ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินระดับความสามารถ ดังนี้ (สุชาติ สวัสดิ์ศรี, 2553) โดยมีการแปลความหมายรายด้าน ดังนี้

คะแนน 22.50 - 25.00 หมายถึง ความสามารถของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในรายการข้อนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 17.50 - 22.49 หมายถึง ความสามารถของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในรายการข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

คะแนน 12.50 - 17.49 หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 7.50 - 12.49 หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 0.00 - 7.49 หมายถึง ไม่มีความสามารถในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และมาตรฐานประมาณค่ามี 5 ระดับ เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินระดับความพึงพอใจ ดังนี้ (สุชาติ สวัสดิ์ศรี, 2553) โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.50 - 4.49 หมายถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00 - 1.49 หมายถึง ไม่มีความพึงพอใจในรายการชื่อนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

### ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเรียนวิชานี้ด้วยวิธีการสอนอื่นมาก่อน สรุปผลได้ดังนี้

#### 1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96.67 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 3.33 ส่วนใหญ่มีอายุ 15 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 100.00 นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่มีระดับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 90.00 ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้อง

กับสุขภาวะและความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่ไม่เคยลงทะเบียนเรียนวิชาสุขภาวะและความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 100.00 และส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของผู้เรียนในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

## 2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

2.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังในตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ผลการศึกษาค่าเฉลี่ยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

| คะแนน     | <i>M</i><br>(ค่าเฉลี่ยเลขคณิต) | <i>SD</i> | คะแนน<br>ต่ำสุด | คะแนน<br>สูงสุด | t     | df | Sig. |
|-----------|--------------------------------|-----------|-----------------|-----------------|-------|----|------|
| ก่อนเรียน | 64.20                          | 4.51      | 57              | 75              | 9.81* | 29 | 3.33 |
| หลังเรียน | 73.90                          | 4.34      | 64              | 84              |       |    | 3.33 |

\* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างจากก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยรายด้าน ดังในตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** ผลการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยรายด้าน

| ด้านความสามารถในการออกแบบโครงการ | คะแนนก่อนเรียน<br>(คะแนนเต็ม 80 คะแนน) | ระดับ   | คะแนนหลังเรียน<br>(คะแนนเต็ม 80 คะแนน) | ระดับ | ความแตกต่าง | t-test   |
|----------------------------------|----------------------------------------|---------|----------------------------------------|-------|-------------|----------|
| ด้านการวิเคราะห์ปัญหา            | 15.20                                  | ปานกลาง | 18.40                                  | มาก   | 3.20        | 8.12     |
| ด้านการออกแบบโครงการ             | 16.00                                  | ปานกลาง | 18.70                                  | มาก   | 2.70        | 6.89     |
| ด้านการสื่อสารและการนำเสนอ       | 14.90                                  | ปานกลาง | 18.00                                  | มาก   | 3.10        | 7.56     |
| ด้านการทำงานเป็นทีม              | 18.10                                  | มาก     | 18.80                                  | มาก   | 0.70        | 2.34     |
| <b>รวม</b>                       | <b>64.20</b>                           |         | <b>73.90</b>                           |       | <b>9.70</b> | <b>-</b> |

ตารางที่ 2 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย ในภาพรวมจาก 64.20 คะแนนเป็น 73.90 คะแนน คิดเป็นความแตกต่าง 9.70 คะแนน โดยด้านที่มีค่าคะแนนความสามารถสูงสุดทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ 18.10 คะแนน และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ 18.80 คะแนน โดยมีค่าคะแนนความสามารถต่ำสุด ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ ด้านการสื่อสารและการนำเสนอ ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ 14.90 คะแนน และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ 18.00 คะแนน ตัวอย่างชิ้นงานของนักศึกษาหลังเรียน ได้แก่ โครงการ “พัฒนาทักษะการล้างมือและสุขอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัย” และโครงการ “กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น”

### 3. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $M = 4.12$ ,  $SD = 0.65$ ) ส่วนรายด้านนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ( $M = 4.35$ ,  $SD = 0.55$ ) และนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดเกี่ยวกับเวลาในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ( $M = 3.87$ ,  $SD = 0.75$ ) ตามลำดับ โดยนักศึกษาเสนอแนะให้เพิ่มระยะเวลาในการทำงานเป็นทีมเนื่องจากเวลาในการสื่อสารและข้อตกลงร่วมกันในคาบเรียนไม่เพียงพอ ทั้งนี้จากการสอบถามความเห็นเพิ่มเติม นักศึกษาสาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่สะท้อนว่าการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้ เข้าใจปัญหาสภาวะและความปลอดภัยในเด็กปฐมวัยอย่างลึกซึ้ง มากกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียนตามปกติ รวมถึงการทำงานเป็นกลุ่มและการสืบค้นข้อมูลทำให้เกิด ความรับผิดชอบร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งนำไปสู่การออกแบบโครงการที่เป็นไปได้จริง

### อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนอยู่ในระดับมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Barrows (1996) ที่ระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับบริบทจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะไปใช้ได้เหมาะสมในสถานการณ์ อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทิพย์สุดา สงวนวงศ์ (2563) ที่พบว่า การใช้ปัญหาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ช่วยเพิ่มความสามารถของนักศึกษาครูในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมีระบบ เนื่องจากผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์สถานการณ์จริง เลือกใช้ข้อมูล และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการออกแบบโครงการด้านสภาวะ อีกทั้งยังสอดคล้องกับกิตติศักดิ์ ใจอ่อน และกตัญญตา บางโท (2565) พบว่า ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาหลังจากจัดกิจกรรมในแต่ละวงจรปฏิบัติการนั้นนักศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น โดยนักศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับดีมาก และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับวิไลลักษณ์ อ่างแก้ว และสุรชา อมรพันธุ์ (2562) พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 สภาพที่ปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหา เป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) โปรแกรมเสริมสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.67 2) อายุ 15 - 20 ปี ร้อยละ 100 3) ไม่มีประสบการณ์จัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ร้อยละ 90

4) ไม่เคยเข้าร่วมโครงการสุขภาวะและความปลอดภัย ร้อยละ 100 และ 5) ไม่เคยเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร้อยละ 100 แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของคะแนนหลังเรียนและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเกิดจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยตรง ไม่ได้มาจากประสบการณ์เดิมของนักศึกษา ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในภาพรวมจาก 64.20 คะแนนเป็น 73.90 คะแนน คิดเป็นความแตกต่าง 9.70 คะแนน โดยด้านที่มีค่าคะแนนความสามารถสูงสุดทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ 18.10 คะแนน และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ 18.80 คะแนน ส่วนค่าคะแนนความสามารถต่ำสุดทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ ด้านการสื่อสารและการนำเสนอ ก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ 14.90 คะแนน และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ 18.00 คะแนน ผลการศึกษาได้แสดงถึงการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในภาพรวมที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี วิสุทธิ์เสวีวงศ์ (2561) ซึ่งพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนาทักษะการวางแผนและการแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับ ชนาภานต์ หอมจันทร์ (2563) ที่พบว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการออกแบบโครงการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย ซึ่งด้านที่นักศึกษามีความสามารถสูงสุดก่อนและหลังการเรียน คือ ด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นจาก 18.10 เป็น 18.80 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีพื้นฐานที่ดีในด้านนี้ และได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติมจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งสนับสนุนการทำงานกลุ่ม การมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการวิเคราะห์ชิ้นงานของนักศึกษา เช่น โครงการ “พัฒนาทักษะการล้างมือและสุขอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัย” และโครงการ “กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น” พบว่า 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหา นักศึกษาสามารถระบุปัญหาสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม โดยใช้ข้อมูลจากสถานการณ์จำลองและกิจกรรมสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ตัวอย่างเช่น นักศึกษาระบุว่าการล้างมือของเด็กยังไม่ถูกต้องตามหลักอนามัย และเด็กมีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บจากอุปกรณ์สนามเด็กเล่น 2) ขั้นตอนการออกแบบโครงการ นักศึกษาสามารถวางแผนกิจกรรมและลำดับขั้นตอนการดำเนินงานได้เป็นระบบ เช่น การจัดกลุ่มเด็ก การกำหนดสื่อและวัสดุประกอบกิจกรรม การกำหนดระยะเวลา และการวัดผลโครงการ ตัวอย่างโครงการที่ออกแบบโดยนักศึกษามีความชัดเจน สามารถดำเนินการได้จริง และสอดคล้องกับมาตรฐานความปลอดภัย 3) ขั้นตอนการสื่อสารและนำเสนอ หลังการจัดกิจกรรมมีการพัฒนาชัดเจน นักศึกษาสามารถนำเสนอแผนงานและผลการดำเนินโครงการต่อเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ได้อย่างมีโครงสร้าง มีการใช้สื่อประกอบ และสามารถตอบคำถามเชิงวิพากษ์ได้ 4) ขั้นตอนการทำงานเป็นทีม นักศึกษาแสดงความสามารถในการร่วมมือและแบ่งหน้าที่กันทำงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการช่วยเหลือเพื่อนทำได้ดีขึ้นชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งเสริมทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของคะแนนและความพึงพอใจเกิดจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างแท้จริง ไม่ได้เกิดจากประสบการณ์เดิมของนักศึกษา และการนำชิ้นงานของนักศึกษามาวิเคราะห์

ช่วยให้เห็น พัฒนาการของทักษะในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่ระบุปัญหา วิเคราะห์ประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐาน สืบค้นข้อมูล ออกแบบโครงการการสื่อสารและการนำเสนอ จนถึงการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ พัชรี พุ่มเจริญ (2560) ที่พบว่ากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันในกลุ่มอย่างชัดเจน ส่วนด้านการนำเสนอและด้านการสื่อสาร และการนำเสนอ เป็นด้านที่นักศึกษา มีคะแนนต่ำสุดก่อนจัดกิจกรรม โดยอยู่ที่ 14.90 คะแนน (ระดับปานกลาง) และเพิ่มขึ้นเป็น 18.00 คะแนนหลังการจัดกิจกรรม (ระดับมาก) ถึงมีคะแนนต่ำสุด ในรายการแต่หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐานด้านการนำเสนอและการสื่อสารมีคะแนน เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีส่วนช่วยพัฒนา อย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับผลการศึกษาของธนพร แถวโรสง และพัชรี ชีวคำนวน (2566) ที่ได้ ศึกษาการพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยใช้ปัญหา เป็นฐานมีคะแนนสูงขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดเกี่ยวกับเวลาในการจัด กิจกรรม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ นักศึกษาเสนอแนะให้เพิ่มระยะเวลาในการทำงานเป็นทีม เนื่องจากเวลาในการสื่อสารและข้อตกลงร่วมกันในคาบเรียนไม่เพียงพอ แสดงถึงประสิทธิภาพของ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในบริบทของการศึกษาปฐมวัยที่ต้องการให้นักศึกษา เกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ และสามารถออกแบบโครงการด้วยการทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษามีความพึงพอใจในด้านดังกล่าวอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี อินทร์ช่าง (2563) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด การทำงานร่วมกัน และ ความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยในอนาคต รายด้าน นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่อง “การทำงานร่วมกับผู้อื่น” อยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมมือกันคิด แบ่งปันความเห็น และวางแผนการทำงานร่วมกัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็น ทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในด้านการศึกษาปฐมวัย นอกจากนี้สอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dochy et al. (2003) ที่ชี้ให้เห็นว่าไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะทางปัญญาและการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังส่งผลเชิงบวกต่อแรงจูงใจและทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วย ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างมากขึ้น เนื่องจากได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่ใกล้เคียงกับ ความเป็นจริง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าการเรียนรู้มีความหมายต่อชีวิตและการทำงานจริง เมื่อผู้เรียน รับรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน จึงเกิดแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) ที่ส่งผลให้พยายามเรียนรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งมากกว่าการเรียนรู้แบบบรรยายเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้

แรงจูงใจและทัศนคติที่ดีดังกล่าว ยังเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การคิดวิเคราะห์เชิงระบบ และการออกแบบโครงการได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายข้างต้น พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน ทั้งด้านการวิเคราะห์ปัญหา การออกแบบโครงการ การสื่อสารและการนำเสนอ และการทำงานเป็นทีม อีกทั้งนักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้แบบ PBL ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยในอนาคต ดังนั้น ผลการทดลองยืนยันสมมติฐานที่ตั้งไว้ ว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการออกแบบโครงการของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรวางแผนและบริหารจัดการเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เนื่องจากกระบวนการนี้อาจใช้เวลานานกว่าการสอนแบบบรรยายปกติ
2. ควรมีงบประมาณรองรับการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยในการเพิ่มต้นทุนการผลิตสื่อให้เหมาะสมกับโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนากระบวนการด้านเทคโนโลยีในการผลิตสื่อเพื่อสนับสนุนการออกแบบโครงการพัฒนาสุขภาวะและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย
2. ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งเพิ่มเติมการอภิปรายโดยใช้ตัวอย่างชิ้นงานของนักศึกษาหรือวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนและเป็นระบบ

### เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2565). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570). กรุงเทพฯ: กองแผนงาน กรมอนามัย. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://planning.anamai.moph.go.th/th/strategy-plan/4229#wow-book/15>. (2566, 10 สิงหาคม)
- กิตติศักดิ์ ใจอ่อน และกตัญญูตา บางโท. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 24(1): 99 - 109.

- ชนากานต์ หอมจันทร์. (2563). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานในระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ธนพร แฉะโธสง และพัชร ชีวคำนวน. (2566). การพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. 14(2): 1 - 12.
- ทิพย์สุดา สงวนวงศ์. (2563). การพัฒนาทักษะการวางแผนกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารวิชาการครูศาสตร์. 32(2): 105 - 118.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม = Classical test theory. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชร พุ่มเจริญ. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์. 25(2): 112 - 123.
- พัชร อินทร์ช่าง. (2563). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการทำงานกลุ่มของนักเรียน. วารสารครูศาสตร์. 48(1): 45 - 58.
- วรรณดี วงศ์สวัสดิ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดและการแก้ปัญหา. วารสารวิชาการทางการศึกษา. 12(3): 55 - 68.
- วิไลลักษณ์ อ่างแก้ว และสุรชา อมรพันธ์. (2562). โปรแกรมเสริมสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 12(3): 94 - 107.
- สุชาติ สวัสดิ์ศรี. (2553). แนวทางการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่านปัญหาในบริบทท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี วิสุทธิเสรีวงศ์. (2561). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 33(2): 77 - 85.
- Barrows, H. S. (1996). Problem-based learning in medicine and beyond: A brief overview. *New Directions for Teaching and Learning*. 68, 3 - 12.  
doi.org/10.1002/tl.37219966803

- Caffarella, R. S. (2002). **Planning programs for adult learners: A practical guide for educators, trainers, and staff developers.** (2<sup>nd</sup> ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Dochy, F., Segers, M., Van den Bossche, P., & Gijbels, D. (2003). Effects of problem-based learning: A meta-analysis. **Learning and Instruction.** 13(5): 533 - 568. doi.org/10.1016/S0959-4752(02)00025-7
- Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? **Educational Psychology Review.** 16(3): 235 - 266. doi.org/10.1023/B:EDPR.0000034022.16470.f3
- Nunnally, J. C. (1967). **Psychometric Theory.** New York, McGraw-Hill.
- Savery, J. R. (2006). Overview of problem-based learning: Definitions and distinctions. **The Interdisciplinary Journal of Problem-based Learning.** 1(1): 9 - 20. doi.org/10.7771/1541-5015.1002